

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Лелюк Н. І., канд.екон.наук, доцент, Кірієнко Д. І, бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Сільське господарство є однією з провідних галузей економіки України, яка забезпечує населення продовольством, а промисловість - сировиною.

Виробництво сільськогосподарської продукції має особливості, що необхідно враховувати при організації бухгалтерського обліку.

Головним засобом виробництва у сільському господарстві є земля. Земля не зношується, щодо неї не нараховують амортизацію. Оскільки земля - основний фактор сільськогосподарського виробництва, виникає необхідність точного обліку вкладень у підвищення її родючості. Це пов'язано і з тим, що земельні ділянки мають різну продуктивність.

Сільськогосподарське виробництво пов'язане не тільки з технологічними, речовими та організаційними, а й із біологічними факторами і кліматичними умовами. Специфічними засобами виробництва є живі організми, вирощування яких залежить від природних та біологічних факторів і триває часто кілька років. У зв'язку з цим бухгалтерський облік покликаний фіксувати зміни, результат біологічних перетворень (приріст живої ваги, приплід тощо).

Вплив природних умов на хід виробничого процесу зумовлює сезонність сільськогосподарського виробництва і нерівномірність використання робочої сили та сільськогосподарської техніки. Собівартість сільськогосподарської продукції визначають раз на рік.

Тривалість виробничого циклу, період якого може перевищувати рік, викликає необхідність розмежування витрат. Витрати протягом звітного року здійснюють нерівномірно. Для сільськогосподарських підприємств характерний нерівномірний вихід продукції (в рослинництві - раз на рік, у тваринництві - щоденно (молоко, яйця) або в певні періоди (мед, вовна).

Вироблений у господарстві готовий продукт частково використовують у господарстві у вигляді насіння, садивного матеріалу, кормів, підстилки тощо.

Сільськогосподарські підприємства частину потрібних їм засобів і предметів праці відтворюють власними силами (приплід, вирощують молодняк, тварин переводять в основне стадо, садивний матеріал для багаторічних насаджень і т. д.).[1]

Для сільськогосподарських підприємств характерним є те, що в результаті виробництва отримують кілька видів продукції (молоко, приплід, зерно і соломі тощо).

Біологічний актив - тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Біологічні перетворення - це процес якісних та кількісних змін біологічних активів.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані у процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи та сільськогосподарську продукцію визначені у П(С)БО-30 "Біологічні активи", що набуло чинності з 01.01.2007 р. Його норми підприємства та організації застосовують щодо сільськогосподарської діяльності.

Об'єктом обліку біологічних активів є їх види: зернові, технічні, олійні культури, велика рогата худоба, свині тощо.

До поточних біологічних активів рослинництва належать зернові, овочеві, технічні кормові культури, розсадники.[2]

Поточні біологічні активи рослинництва, які не досягли зрілості та технологічний процес їх створення не завершено, при цьому можна достовірно визначити їх справедливу вартість, визнають активом і відображають у поточних біологічних активах. На момент збирання урожаю такі біологічні активи списують із балансу з віднесенням їх вартості на витрати виробництва:

Якщо визначити справедливу вартість поточних біологічних активів рослинництва неможливо і технологічний процес їх створення не завершено, такі поточні біологічні активи оцінюють за виробничою собівартістю і відображають в обліку як незавершене виробництво.

Сільськогосподарська продукція - актив, одержаний у результаті відокремлення від біологічного активу, призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання

Так, зазначені особливості впливають на організацію бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств:

- 1) для сільськогосподарських підприємств характерним об'єктом обліку є біологічні активи;
- 2) собівартість продукції визначають у кінці року;
- 3) не нараховують амортизацію на землю;
- 4) обліковують витрати минулих періодів під урожай поточного року і витрати поточного року під урожай майбутніх років;
- 5) рівень собівартості одного виду продукції залежить від собівартості іншого;
- б) витрати обліковують за галузями, культурами, виробничими підрозділами.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. /Радченко О.Ю., Грачова Р.М та ін.; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – К. : вища освіта, 2015. – 800 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене наказом Мінфіну України від 18.11.2005 р. № 790. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).